

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:  
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.  
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:  
**BILKEI FERENC.**

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.  
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**  
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

## Az abauji tanítók.

Szekesfehervár, okt. 20.

Ugy tekintünk a magyar tanítókra, mint a nemzeti élet legdrágább kincseinek hordozóira. Szemefényét, fejlődő tavaszát s ezzel egész jövőndőjét bizza kezükre a nemzet. Rájuk bizza gyermekeit, mert fölteszi róluk, hogy tiszta lelkük s finom kezük van, mely le nem törli a gyermeki lélek drága himporát s be nem szennyezi annak tisztaságát. Szívesen boesítjuk gyermekeinket iskolába, mert azt hisszük, hogy tanítóink az Isten imadásának s a magyar haza forró szeretetének szent tüzet ömlesztik át fogékony lelkükbe. Azt mondják, hogy Szedánál nem Moltke hadvezéri talentuma s Bismark diplomáciai ügyessége aratott diadalt, hanem a porosz iskolamesterek győzték le III. Napoleont. Ha a jövődő nagy harcában s népek lízas versenyében győztesen állja meg helyét a magyar nemzet, a győzelem legszebb koszorúját mi is tanítóinknak szánjuk.

Ilyen mely tisztelettel eltelve a nemzet napszámósainak nagy hivatása s eléggé alig méltányolható munkája iránt, nehéz elképzelnünk azt a tanítót, aki vallástalan, sivár, kilugozott lélekkel s homlokán a hazafiatlanság júdásbélyegével merné át-

lépni az iskola küszöbét s így sáros csizmával merne gázolni a nemzet reménységének virágos kertjében. A szabadkömivesektől tönkre nyomorított Franciaországban megtörténhetik, hogy *Herre*-vei egész sereg tanító hirdeti már a hazafiatlanság új hőbortját — mely szerint „akik a mai hazakért meghalnak, azok együgyű, becsapott emberek, ostoba állatok“ s hogy a legfőbb érdek nem a haza érdeke, hanem a proletárok előhaladása, akiknek egyébként „a hazát megátokzni joga és kötelessége“, mért nem ad nekik jobb kosztot, amint ez a „mi tudósok“ havi folyóiratában bőven olvasható — ám a magyar tanítóóság hatalmas fálánxa nehéz sorsában is hűen kitartott mindedig a nemzet nagy eszményei mellett. Két nappal ezelőtt azonban megdöbhentő hirt kapunk abból a városból, mely most készül magába fogadni a hazaszeretel hőseinek drága hamvait. Az Abauj-torna-megyei tanítóegyesület, mint ismeretes, 51 szavazattal 49 ellenében elhatározta, hogy szakszervezetté alakul s mint ilyen csatlakozik a szociáldemokrata szakszervezetekhez, amelyek segítségével reményli, hogy kivívja az évek óta sürgetett fizetésfelemelést. Ez eseménnyel kapcsolatban a magyar sajtó legszenyesebb organuma „*Tanítók*

a csatasorban“ címmel vezércikkben ünnepli a kassai eseményt irván egyebek közt ezt:

„Az abauji tanítók határozata igen komoly és feltétlenül nagy visszhangot keltő riadó, amely nem az üres zsebek forrogása többé. A szük horizont kitágul s az üres zsebek forrogásából egy jobb társadalomért vívott osztályharc proletár-hadoszlopainak egy újabb erőssége alakul ki.“

Tehát egy új század a proletár-hadoszlopban! Nem mindennapi látvány: a vallás és hazaszeretel eszmének hivatott hordozói a haza gunyofóinak s a vallás esküdt ellenségeinek soraiban; a nemzeti eszme prófétái, a nemzetköziség martalócái s a nemzeti zászló meggyalázói közt. Valóban, ezek az emberek vagy nagyon tudatlanok s együgyűek, vagy nagyon frivol lelkűek. Nézzük csak, mi történt azon a gyűlésen. A tudósítás szerint az egyleti ügyek elvégzése után Vargóczy János tanító tartott felolvasást a szociálmusról, melyben kifejtette, hogy a hazafias tanítóóság kötelessége, hogy a nemzetköziség romboló tévtanáival szembeszálljon s a gyermek lelkébe hazafiságot neveljen. Erre felállt Herboly Ferenc nevű kassai tanító s a Népszava szerint „izekre tépte ezt a tudománytalan s frázisoktól hemzsegtő beszédet“ s rámutatott arra, hogy a tanítóóság legfontosabb érdekei

## Próbálok . . .

*Próbálok az arcod  
Rajzolni élémbé,  
Ifjú életemnek  
Legszébbik reménye!  
Elnűlt tavaszomnak  
Leherveült virága . . .  
Idézem az arcod,  
Hiába, hiába.*

*Kis szobámban ülök,  
Némaság köröttem;  
Azt a régi hangot  
Várom, hogy beröppen.  
Tél van már: hasztalan  
Várok és reménylek.  
Hol van most, hol van a  
Fülemile-ének?*

*Fejtem az asztalra  
Szomorun lehajtom,  
Ver-e még a szívem?  
Hallgatom, hallgatom.  
Régi nagy tüdőből  
Egy lobbanás sincsen, —  
Egy sóhaja él csak:  
Áldjon meg az Isten!*

Hanzséros Bálint.

## A sárga csizma.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —  
Irtá: **Buday László.**

Bethlen Gábor fejedelem ő nagysága nagy-szívű igazságos ember volt s az ő tudtával ugyan nem esett a szegény embernek egy garasára igaztalanság kára sem. De hát a nagy fejedelemnek volt elég gondolja, dolga másféle is; ő bizony nem ügyelhetett szerre az országban minden özvegy asszony telénkéjére és nem vigyázhatta meg minden katonájának a cselekedeteit. Hogy a katonák is ugy cselekedjenek, ahogy az ő igazságos szíve, emberszerető lelke kívánta, arra rendelte ki a vitéző hadnagyokat; de hajh, arról már elfelejtett gondoskodni a bölcs fejedelem, hogy a hadnagyokra is egytől egyig felügyeljen. Akik hadba jártak a császár ellen, azokon rajt volt a szemé a fejedelemnek magának is s a körülötte levő vitez generalisai is ugyancsak ügyekeztek, hogy rendet tartsanak közöttük.

De már például a Nagybánya körül toborzó hajducsapatra csak egy ember vigyázott, Kolosi Albert hadnagy uram; annak pedig, hogy e hadnagy mit cselekszik, nem volt bírja messze-földön senkisé. A hadnagy jöke, könnyűvérű legény volt; tehát a hajdúi sem eresztették nagyon búsongásnak a fejüket. A hadnagy szerette a kockát, nem vette meg a bort és mulatozást; azonképen a hajdúi sem voltak nagyon otthonülő természetűek s messze környék tele volt az ő szilaj, garázda mulatságaiknak a hírével.

Nagybányai ember fegyver nélkül ki nem mert mozdulni a város kapuján; a feleségét, leányát s egyéb gyöngé asszonyszemélyt még a

kapu közelébe se eresztett. A jámbor tehének nem ismerve a veszélyt, egy darabig még félelem nélkül legeztek a város kapuin kívül is, mert ott terem a legiharosabb, legizletesebb füvecské; de mikor Szigeti Zsigmond özvegyének egyetlen tehénét elhajtották a garázda hajduk, akkor a városbéli soványabb legelőre fogták a tehéneket is, ha olykor-olykor mégis a kapun kívül hajtották őket, tizenegy fegyveres drabant kísérte ki a csordát.

Szigeti Zsigmond özvegye keserves könyhullatás közt panaszkolta el a városban, hogy milyen kárt vallott: egyetlen tehénkéjén azok az istentelen hajduk lakmároznak. Borbély Imre, egy fiatal céhbéli nagyon fölhaborodott ezen a gázságon (a haragos tűz azonban hihetőleg csak azért lobbant föl benne oly magasra, mert a siránkozó özvegy szép Erzsi leánya körül nagyon szívesen forgolódott) s nyomban fölpatant, hogy majd megantítja ő azokat a rakoncátlan hajdukát.

Maga mellé vett még néhány könnyen hevíülő fiatal s mielőtt a higgadtabb vénék utját állhatták volna, kisetett a városból, a hajduk tábora felé. Véres fejével hozták haza reggelre; ő maga gyöngé volt arra, hogy beszéljen, a társai mondták el helyette, hogy az első főbörgő hajducsapatba belekötött s a dulakodásban két erős szál legényt le is ütött.

Ez első hír még reggel szertefutott a városban s nagy volt mindenfelé a Borbély Imre hősi bátorságának a magasztalása. Sokan már arról beszéltek, hogy amint Borbély fölépül, mindjárt meglesz a lakzi a Szigeti-háznál s a szép Erzsi lányból Borbély Imréné asszonyom lesz. A második hír déltájban érkezett; Kolosi Albert, a hajduk hadnagya küldte. Az volt az izenet foglalata, hogy a fejedelem katonáinak nem oly

Mai lapunk 6 oldal.

00000583







repeltette. És, hogy hogyan szerepeltek, azt még manap is láthatja az ember, ha végignézi egy néppárti választást. Magyarul ezek a jövevények többnyire alig tudnak — ami nem is lehet más-ként, hiszen javarészt idegenben nőttek föl — de azért ilyenkor adják a sovénmagyart, hozzá oly karakterisztikus türelmetlenséggel, hogy minden jóízű, finomlelkű magyar ember, járjon bár prémesbundában, vagy alföldi subában — joggal megütözik rajta. Bezzeg, mikor aztán vége a nyilvános szereplésnek, amikor elmúlt a községi, törvényhatósági, vagy országgyűlési választás, akkor a sovén szatocsárszotokraták megint csak a maguk lengyelzsargonján gajdólnak is akkor megint jó a tót, oláh, rusznyák, vagy akármicsoda. Minél korlátoltabb szegény, annál jobb, minél kevesebb fogalma van a modern életéről és minél kevesebbet tud magyarul, annál kényelmesebben nyírható.

Bizvást elmondhatjuk, hogy az ilyen elemek amilyen nagy mértékben ártalmasak a tisztességes kereskedelem jóhírnevére nézve, legyen az a közvetítő kereskedelem keresztény, avagy nem keresztény kezekben, olyan nagy mértékben veszedelmesek a magyar hazafiság szempontjából. A merkantil nagymondás e része is épen fordítva igaz tehát. Nem a szövötteket, hanem igenis az ilyen hazafisághoz címzett vegyeskereskedések a veszedelmesek. A szövöttek pedig nemes hivatást töltenek be akkor, amidőn az ilyen megtévesztő cégér alatt trafikáló boltosokat elminimálják a faluból a szó drasztikus értelmében s a kufárszellem expozitúrái helyén az őtudas keresztény gazdasági életnek, a hazafiságnak a kulturális haladásnak őrüzeit gyújtják ki.

Föltesszük a kérdést. Ki használt többet a magyar hazafiság ügyének: az Egén-szövetkezetek-e, vagy a máramarosi szatocsok, pálinkamérők és — pénzkölcsönzők? A lapok épen most közlik egyik-másik földvidéki, valamint erdélyi vármegye kirándorlási statisztikáját, a magyar államnép depopulációjának ijesztő mérvű szaporulataival. Ugyan kinek van nagyobb része benne? Erdély s a Felvidék szövöttezeinek, vagy talán mégis inkább annak a kővér aranyborjunak, amely például ott a Maros, vagy a Vág völgyén is olyan jóízű legelőre talál? A kérdésekre könnyű a felelet.

Mindezek olyan pontjai a közgazdasági helyzetnek, amelyek természetesen a belpolitikába kapcsolódnak. És mert a belpolitika vérkeringése manap a réginél sokkalta egészségesebb, javulni fog a közgazdasági szituáció is. A javulás örvendetes jelensége az eddig hatósági asszisztenciával elnyomott népjóléti intézmények hivatalos fölkarolása, másrészt a magyar közgazdasági élet örvendetes megtisztulása mindenféle szedett-vedett népség üzérkedésétől. Erteve itt a panaceák között a most újból felszínrekerült bőrcsereformot is.

A tulipán jegyében kívánunk manap dolgozni mindnyájan. Egyetértéssel, kezet fogva, ellentétet félretéve. A magyarságnak is, a kereskedelemnek is, de meg a zsidóságnak is rossz szolgálatot tesznek azok, akik ott a kapzsi merkantilista tulók táborában különböző alkalmakkor a szövöttek ellen, az üzérkedés mellett, otromba támadásokkal minduntalan éket vernek az egységesen haladó munkába.

Dr. H. L.

— **Vásárok.** Székesfehérvári tudvalevően holnap indul meg a Dömötör-vásár, amely a régi hagyományokhoz híven ezuttal is látogatottnak ígérkezik. — **Váltól** írja tudósítónk: A szokásos Terézia-vásár két napot vett igénybe. Az első napot az állatvásár, a másodikat a kirakó-vásár foglalta le. Aránylag csekély fölhatás mellett 2-4 darab ló és szarvasmarha kelt el. A kirakó vásár élénk hullámozást mutatott.

— **Gazdasági ismétlőiskola.** A váli római katolikus iskolaszék közelebből Chay Antal plebánoshelyettes elnökletével tartott ülésében elhatározta, hogy az elemi népiskolával kapcsolatos ismétlőiskoláját gazdaságivá alakítja át. A községi elöljáróság a gazdasági ismétlőiskola vezetőinek 200 korona honoráriumot szavazott meg.

— **Az őszi vetés.** Az őszi vetés, a hosszantartó szeptemberi esőzés ellenére is, amely a gazdákat ugyancsak aggasztotta, immár biztatón

közeledik a befejezés felé. A helyenkint szépen ütköző zöld terménytáblák mutatják, hogy a gazdaközönség a verőfényes őszi napokat jól kihasználta.

— **Szüret.** Válról írják lapunknak: A jóhírű váli hegyen a napokban mindentűt leszüreteltek. Az új bortermés mennyiségileg kevés, minőségileg gyöngye. Az élénk kereslet máris jelentékeny érmeledést eredményezett.

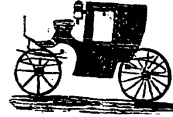
**Piaci árak.**

Székesfehérvár 1906. október 13-án  
(100 kg. számítva.)

	kor. fill.	kor. fill.
Buza: . . . . .	14 —	14 20
Rozs: . . . . .	12 —	12 20
Árpa: . . . . .	13 20	13 40
Zab: . . . . .	14 10	14 20
Tengeri: . . . . .	13 80	

Forgalom élénk.

Felelős szerkesztő: Dr. HELVEY LAJOS.



**KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES**

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

**Hirtling Pál** kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

**FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR SZÉKESFEHÉRVÁR.**

Takarékpénztár minden családban.



Az embert jómólvá nem az teszi, amit megszerel, hanem amit megtakarít.

A laptöke 300,000 korona.

Tartalékalap 250,000 korona.

Könnyebb a pénzt megszerelni, mint azt megtakarítani.

Betét állomány 7 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi-takarékperselyeket** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon gyűjthetők.

Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet, minthogy a perselyeket zárva, kulcsok nélkül bocsátjuk a felek rendelkezésére és így a fél annak a kísértésnek, hogy megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse, könnyen ellentállhat.

**Ezen módon minden ember vagyonra tehet szert!**

Hogy a közönségnek módot nyujsunk, keresleti fölülégének könnyű módon való gyűjtésére, a mi tudvalevőleg sokkal nehezebb, mint annak megszerése, hajlandók vagyunk, ha nálunk legalább 5 koronát betét gyanánt elhelyez, **1 házi takarékperselyt** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül, ingyen bárkinek rendelkezésére bocsátani. A nálunk elhelyezett 5 korona biztosíték gyanánt szolgál ugyan, mindazonáltal az mint rendes takarékbetét a betevő félnek tulajdonát képezi s a szokásos módon kamatoztatik. A takarékpersely időről-időre intézetünkhöz felhozandó, a mikor is a megtakarított összeget a perselyből a fél jelenlétében kivesszük és betét könyvecskéje javára írjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzügyítés újból kezdődik. Később, ha a félnek pénzre van szüksége, úgy az betéti könyvecskéje terhére bármikor rendelkezésére áll. **Ezen a vagyongyűjtésre oly kiváló alkalmat mindenki figyelmébe ajánljuk.**

Tisztelettel: FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Számtalan első díjakkal és díszoklevelekkel kintifutva.

## KALMAR és ENGEL

MOTOR-ÉS GÉPGYÁRA  
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 18.

Ajánlja egy cseplőgép, mint malomüzemre legegyszerűbb benzínmotorjait, benzínokombijait, valamint szivóház-motorjait melyek V., Lipót-körut 18. bármikor üzemben megtekinthetők.



Teljes jótállás kifizető cseplőgépért!  
Egyedül létező újdonság!

Ezen motorok egyenletes járása és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.  
Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.

### Megjelent

az Egyházmegyei nyomda kiadásában Szombathelyen és minden könyvkereskedés által is megszerezhető

### „Jézus legszentebb Szive nagy képes népnaptára“

az 1907. évre magyar nyelven.

mely gyönyörű művészies kivitelű színnyomatu kép-melléklettel, tartalmas és tanulságos elbeszélésekkel, 50 igen szép képpel van díszítve. Viszont-elárúsítóknak csoportos rendelésnél az Egyházmegyei nyomdánál Szombathelyen a kedvezményes árak következnek:

A naptár ára postán küldve bérmentve:

1 db.	kor.	60 fill.
10	4	60
20	6	60
30	10	60
40	15	60
100	31	60
500	150	60
1000	300	60

Egyes szám bolti ára 60 fillér.

Viszontelárúsítóktól a megmaradt példányokat február 1-ig a megrendelt összeg 20%-át készen van visszavesszük.

### JÓ KÖNYVEK:

A Szombathely-egyházmegyei nyomda kiadásában megjelent és kapható művek:

**Dr. Keller József:** „175 elbeszélés Jézus Szts. Szive ajtatosságának hasznos voltáról.“ 458 oldal füzve, németből fordította Tornyay Ferenc, csalai lelkész. Ára bérmentve csak 1 kor. 20 fill.

**Dr. Keller József:** „110 elbeszélés páduai szent Antalról.“ 117 oldal füzve, németből fordította Tornyay Ferenc, csalai lelkész. Ára bérmentve csak 60 fillér.

**Dr. Bangha Béla,** Jézus társ. atya: „Rejtett kincsesbánya“ című érdekes füzete. A csinos 24 oldalas (kis Jézus Szive képpel ékesített) füzeteke ára bérmentve: 1 péld. 12 fill., 10 péld. 90 fill., 20 péld. 1.80 kor., 30 péld. 2.10 kor., 40 péld. 2.70 kor., 50 péld. 3.30 kor., 100 péld. 6.80 kor., 500 péld. 30 kor., 1000 péld. 56 kor. Bolti ára 12 fill.

### Legújabb tankönyv:

**Dr. Trauber Sándor:** Manuale Juris Canonici. A legújabb egyházi tankönyv. II. bővített kiadás. Nagy oktáv, 632 oldal. Számos papnevelő intézetben mint rendes tankönyv van használatban. Bérmentve 10 korona.

Fenti művekből minden 10 példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Fenti könyvek csakis utánvétellel, vagy a pénz előlegez beküldése mellett szolgáltatnak ki és lesznek bérmentve küldve.

Megrendelhetők csakis az

Egyházmegyei könyvnyomdában

Szombathelyen (Vas megye)

## VÁSZON-ÁRUHÁZ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Székesfehérvárott, a Barátok épületében (azelőtt Özv. Hanel Antalné-féle üzlethelyiség) egy a mai kor igényeinek megfelelő

## Vászon-üzletét

nyitottam, raktáron tartok nagy választékban elsőrendű Szepeességi, Liptószentmiklósi és Rózsahegyi vásznak és sifonokat, Damask ág- és asztalneműek, kávé terítékek, fehér és színes vászon-zsebkendők, törülközők, törülközők, kanavásznak, pique, zsinóros atlasz és jól mosható divatos színes parget, egy a legfinomabb ing- és bluz-zefreket. Továbbá dús választék ág- és asztalterítőkötől, ablakfüggönyök, szőnyegek, házilag készült paplanok, matrac-szövetek és roletta-vásznakban.

Menyasszonyi, gyermek-, csecsemő-kelengyék és uri fehérneműek a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig készítettnek.

Elsőrangú összeköttetésem következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagyra-becsült vevőimnek mindenkor a legjobb, legfrissebb árut a legelőnyösebb árban szármíthatom.

Vállalatomat szíves jóindulatukba ajánlva

Kiváló tisztelettel

Sövegjártó Jánosné,

törvényeszközleg bejegyzett cég tulajdonos.

Ugyanitt egy tanuló felvétetik.

## Székesfehérvári első Butorraktár

Sas-utca 6. szám,  
a „Fekete sas“ szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hírben álló saját készítményű

## kárpitos és asztalos BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlásteljes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani. Nemkülönböztetve e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindenféle kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel.

Füstér Imre.

## HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér 1. sz.

Telefon 79.

Telefon 79.

## PFINN JÓZSEF

„CONCORDIA“ temetkezési vállalata

SZÉKESFEHÉRVÁROTT.

FÜZLET: SAS-UTCA.

Ideiglenes raktár: Nádor-utca (Piski-ház.)

### NAGY VÁLASZTÉK:

művirág koszorúkból, szárított virág koszorúkból,

börkoszorúkból, érckoszorúkból,

gyöngykoszorúkból

— clossó gyári áron —

Koszorúk már 90 fillértől.

Sirlámpa raktár!